

VESTURBYGGÐ:

BÍLDUDALUR

RÝMING HÚSNÆÐIS VEGNA SNJÓFLÓÐAHÆTTU

AUKIÐ ÖRYGGI

▼ Mannskaðar og eignatjón af völdum snjóflóða á Íslandi á umliðnum árum sýna, svo ekki verður um villst, að grípa verður til aðgerða til þess að auka öryggi fólks sem býr eða starfar á snjóflóðahættu-svæðum. Varnarvirki gegn snjóflóðum draga úr hættunni en uppbygging þeirra er yfgrípsmikið verkefni og kostnaðarsamt. Því mun nokkur tími líða þar til komið hefur verið upp varnavirkjum alls staðar þar sem þeirra er þörf. Ekki verður öll byggð á hættusvæðum varin með varnavirkjum og þau veita ekki fullkomið öryggi þó þau dragi úr hættunni. Veðurstofa Íslands hefur í samráði við Almannavarna-

deild Ríkislögreglustjóra og almannavarnarnefnd í héraði gert áætlun um rýmingu húsnæðis á Bíldudal sem miðar að því að forða fólki undan hugsanlegu snjóflóði þegar veðurspá og aðstæður á staðnum benda til þess að hætta sé á ferðum. Um er að ræða endurskoðun á rýmingarkorti og rýmingaráætlun frá árinu 1996. Við endurskoðunina hefur verið tekið tillit til hættumats, sem unnið hefur verið fyrir þær byggðir sem búa við snjóflóðahættu, og snjóflóðavarnarvirkja sem reist hafa verið. Rýmingarkortin verða í framtíðinni endurskoðuð í framhaldi af frekari uppbyggingu snjóflóðavarnarvirkja. ▲

RÝMINGARÁÆTLUN OG REITAKORT

▼ Í þessum bæklingi er að finna upplýsingar um rýmingaráætlun og reitakort fyrir Bíldudal sem Veðurstofa Íslands hefur unnið í samráði við heimamenn. Rýmingaráætlunin og reitakortið verða lögð til grundvallar aðgerðum þegar snjóflóðahætta skapast. Reitakortið er sérstakur uppdráttur af Bíldudal þar sem merkt eru inn þau svæði í bænum, svo-

kallaðir rýmingarreitir, þar sem getur orðið ástæða til þess að rýma húsnæði ef talin er hætta á snjóflóðum. Samkvæmt lögum ber Veðurstofunni að gefa út viðvaranir um staðbundna snjóflóðahættu. Skal þá rýma húsnæði á reitum, sem tilgreindir eru í viðvörun Veðurstofunnar, í samræmi við gildandi rýmingaráætlun. ▲

LEIÐBEININGAR

▼ Ákvörðun um rýmingu verður tilkynnt íbúum símeiðis. Eftir að íbúum á tilgreindum reitum hefur borist tilkynning um rýmingu, ber þeim að fara eins fljótt og auðið er í öruggt húsnæði skv. fyrirfram ákveðinni áætlun. Allir, sem staddir eru í húsum sem rýma skal, þurfa að tilkynna hvar þeir verða. Þeir sem óska aðstoðar almannavarnarnefndar við útvegum húsnæðis, mæti sem fyrst í fjöldahjálparstöð í íþróttahúsinu við Hafnarbraut. ▲

Áður en húsið er yfirgefið skal húsráðandi/íbúi huga að eftirfarandi:

1. Ganga tryggilega frá helstu verðmætum eða hafa þau meðferðis.
2. Taka til lyf, fatnað og nauðsynleg hjálpartæki, t.d. gleraugu og heymartæki o.fl. þ.h.
3. Taka með sér nauðsynjar fyrir ungbörn ef þau eru á heimilinu.
4. Tryggja að matvæli liggi ekki undir skemmdum.
5. Loka tryggilega öllum gluggum og dyrum.
6. Ganga úr skugga um að hiti sé á húsinu.
7. Skilja eftir ljós í forstofu og við útidyr.

Að þessu loknu skal halda tafarlaust til þeirrar fjöldahjálparstöðvar sem ákveðin hefur verið til móttöku/skráningar fólks eða til þess staðar sem ákveðinn hefur verið.

Þegar HÆTTUÁSTAND er yfirstaðið er því formlega aflýst af Veðurstofu, að höfðu samráði við lögreglustjóra og almannavarnarnefnd. Slíkt skal tilkynnt öllum hlutaðeigandi og fólk aðstoðað við að snúa til síns heima.

Nóvember 2007

VEÐURSTOFA ÍSLANDS
ALMANNAVARNANEILD RÍKISLÖGREGLUSTJÓRA

www.vedur.is/ofanflod · sími 522 6000

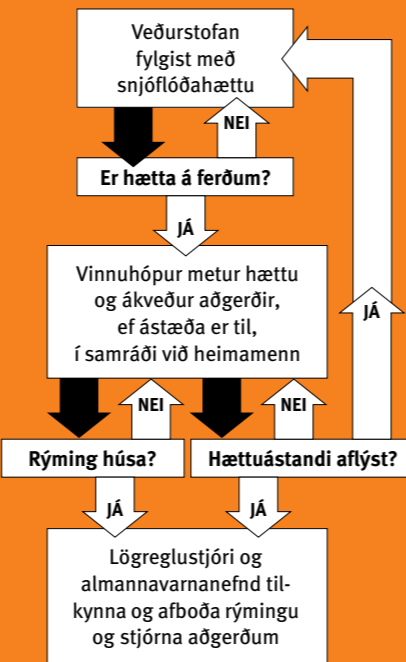
GAGNLEGAR UPPLÝSINGAR

Helstu símanúmer:	
Neyðarnúmer	112
Lögreglan, upplýsingasími	450 3730
Varðstofa Patreksfirði	450 3744
Stjórnstöð almannavarnarnefndar (Aðalstræti 92 Patreksfirði)	456 2062
Slökkvistöðin	456 2250
Heilsugæslustöðin (Patreksfirði)	450 2000
Björgunarsveitarhúsið	456 2250

Fjöldahjálparstöð:
Íþróttahúsið við Hafnarbraut

Viðbúnaðarupplýsingar á vefnum:
www.vedur.is/ofanflod/vidbunadur
www.almannavarnir.is/ryming.asp

ÁKVÖRÐUN UM RÝMINGU

DAGLEG VÖKTUN Á SNJÓFLÓÐAHÆTTU

▼ Á Veðurstofu Íslands er snjóflóðahætta vöktuð daglega yfir vetrarmánuðina. Á helstu þéttbýlistöðum, þar sem hætta er talin á snjóflóðum, eru starfandi snjóathugunarmenn, sem fylgjast með snjóalögum og uppbyggingu snjóþekjunnar. Við ákvörðun um rýmingu er stuðst við upplýsingar frá snjóathugunarmönnum um snjósöfnun og lagskiptingu snjóþekjunnar, veðurspá, upplýsingar frá sjálfvirkum og mönnuðum veðurstöðvum og mælingar á snjódýpt frá snjódýptarmælum á upptakasvæðum flóða. Niðurstöður reiknilíkana og samanburður við veðurádraganda þekktra snjóflóða gefa vísbendingu um hversu stórra snjóflóða geti verið að vænta. ▲

VERÐUR ALLTAF ÞÖRF Á AÐ RÝMA HÚSNÆÐI?

▼ Rýmingarreitir á I. og II. stigi eru í flestum tilvikum á hættusvæði C. Samkvæmt reglugerð nr. 505 frá 2000 á að tryggja öryggi á hættusvæðum C með varanlegum varnavirkjum eða uppkaupum á húsnæði. Stefnt er að því að brýnustu varnaraðgerðum verði lokið á næstu árum. Eftir þann tíma ætti því ekki að vera þörf á rýmingu á I. og II. stigi. Áfram verður þörf á að fylgjast með snjóflóðahættu og grípa til rýmingar á III. stigi ef ástæða er talin til. Eins og áður er komið fram er rýming á III. stigi mun sjaldgæfari en rýming á I. eða II. stigi. ▲

RÝMING ER SJÁLFSÖGÐ VARÚÐARRÁÐSTÖFUN

▼ Fyrir öryggi íbúanna skiptir það höfuðmáli að húsnæði sé alltaf rýmt þegar talin er hætta á snjóflóðum. Erfitt getur verið að segja til um það með vissu hvort snjóflóð fari af stað og nákvæmlega hversu langt það fari. Sökum þessarar óvissu er ljóst að þó að húsnæði sé rýmt mun í fæstum tilfellum falla snjóflóð inn á reitinn sem rýmdur var. ▲

ÁKVÖRÐUN UM RÝMINGU HÚSNÆÐIS

▼ Samkvæmt lögum nr. 49, um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum frá 23. maí 1997, tekur Veðurstofa Íslands ákvörðun um rýmingu húsnæðis að höfðu samráði við lögreglustjóra og almannavarnarnefnd. Lögreglustjóri, í samráði við almannavarnarnefnd, getur ákveðið að rýma húsnæði án aðkomu frá Veðurstofu Íslands eða ákveðið að rýma stærra svæði en Veðurstofan gefur fyrir-mæli um.

Lögreglustjóri, í samráði við almannavarnarnefnd, tekur ákvörðun um staðbundna rýmingu vegna annarrar hættu en snjóflóðahættu, svo sem vegna aur-skriðna, vatnavaxta eða krapaflóða, þar sem ekki er stuðst við fyrirfram ákveðna reitaskiptingu á rýmingarkortum. Sömu aðilar taka ákvarðanir um rýmingu húsa í dreifbýli og um takmarkanir á umgengni við hesthúsabyggð og önnur svæði utan rýmingarkorta. ▲

ÞRJÚ STIG RÝMINGAR

■ **Rýming á I. stigi** nær til þeirra reita sem eru næst hlíð eða snjóflóðafarvegji. Þar þarf ekki mikla snjósöfnun í upptaka-svæði til þess að skapa snjóflóðahættu.

■ **Rýming á II. stigi** miðast við þekkt flóð eins og þau ná lengst eða önnur svæði sem talin eru sambærileg. Á þessum reitum skapast hætta við mikla snjó-söfnun. Rýming á II. stigi fylgir í flestum tilvikum hættumatslínu C á hættumats-korti.

■ **Rýming á III. stigi** nær til svæða þar sem mjög stór snjóflóð eru hugsanleg við verstu aðstæður. Við afmörkun á þessum svæðum er stuðst við reiknilíkön og metið hversu langt snjóflóð gæti náð ef aftakaaðstæður skapast.

Rýming á III. stigi nær einnig til svæða þar sem snjóflóðahætta er talin geta skapast við mjög ólíklegar aðstæður. Engar sögulegar heimildir þurfa að vera um að snjóflóð hafi nokkru sinni fallið á svæðinu. Þar sem snjóflóð eru mjög fátíð getur rýming á III. stigi náð til stærra svæðis en afmarkað er á snjóflóðahættu-mati. Búist er við að sárasjaldan komi til rýmingar á III. stigi, en engu að síður er nauðsynlegt að hafa tilbúna áætlun um rýmingu ef hætta skapast.

Rýming vegna krapaflóða er í nokkrum tilfellum afmörkuð með sérstökum reitum sem merktir eru með „K“ á rýmingarkortinu.

RÝMING – SKIPULAG OG FRAMKVÆMD

▼ Lögreglustjóri og almannavarnanefnd stjórna rýmingu húsnæðis sem fer fram samkvæmt rýmingaráætlun. Lögregla, björgunarsveit eða Rauðakrossdeild sér um að skrá nöfn þeirra sem rýmt hafa húsnæði sitt og hvar þeir dvelja meðan rýming varir. Skráning fer fram í fjölda-hjálparstöð eða símleiðis.

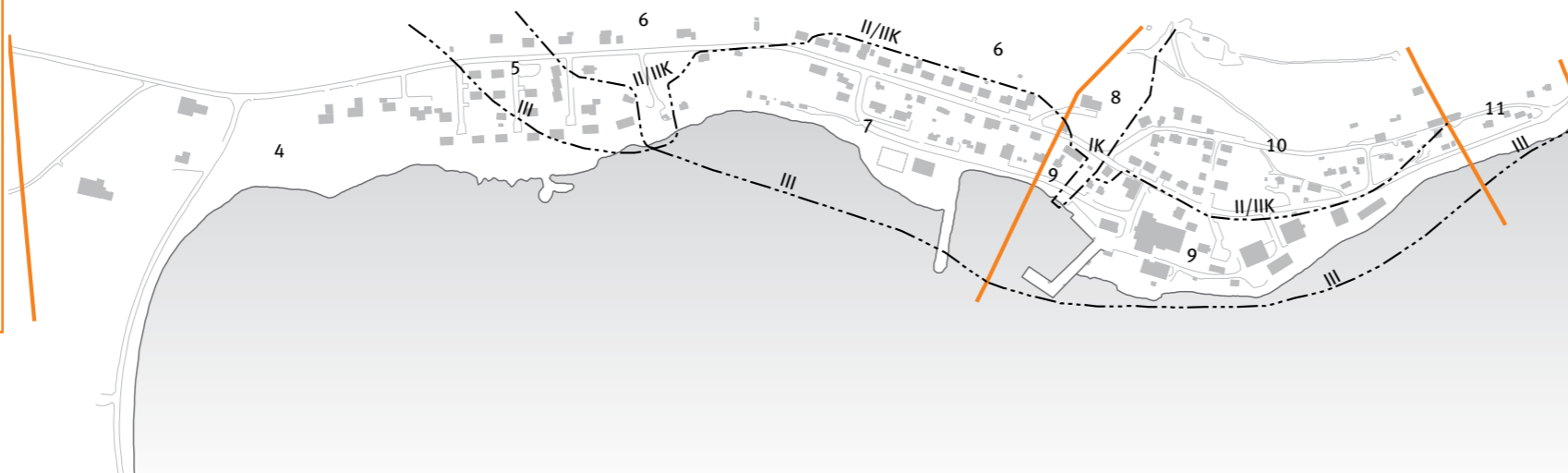
Þegar húsráðandi/íbúi fær fyrirmæli um að rýma hús sitt, skal hann tryggja að allir sem í húsinu búa eða vinna fái vitnesku um að rýma skuli húsnæðið. Fara skal á þann stað og eftir þeim leiðum sem fyrirmæli kveða á um.

Meðan fyrirmæli um rýmingu húsnæðis eru í gildi er umferð um rýmda reiti bönnuð nema með samþykki lögreglu-stjóra. ▲

ÞETTA KORT SÝNIR REITASKIPTINGU RÝMINGARÁÆTLUNAR FYRIR BÍLDUDAL

Hver reitur er auðkenndur með tölustaf frá 4–11

Reitur 4 ekki rýming	Reitur 5 III. stigs rýming	Reitur 6 II./II. K stigs rýming	Reitur 7 III. stigs rýming
Arnarbakki 3, 6, 7 og 8 Bakkatún 1 og 2 (Eyri) Grænibakki 6–8 Kríubakki 3 og 4 Litlaeyri	Arnarbakki 1 Dalbraut 43, 54 og 56 Gilsbakki 2–4, 5, 7 og 8 Grænibakki 2–5 Sælundur 3	Dalbraut 30, 34, 42, 46 og 50 Gilsbakki 1	Dalbraut 7–22, 24–28, 35 og 39 Hafnarbraut 3 (íþróttahús), 8, 10, 12, 14 og 16 Sæbakki 2, 4 (félagsaðstaða eldri borgara, Lækur) og 6 Sæbakki Sæból Sælundur
Reitur 8 I. K stigs rýming	Reitur 9 III. stigs rýming	Reitur 10 II./II. K stigs rýming	Reitur 11 III stigs rýming
Dalbraut 2 (skóli)	Bíldudalskirkja Dalbraut 1 og 4 Hafnarbraut 2 og 6 Langahlíð 26 Smiðjustigur 1 og 2 Strandgata (iðnaðarhverfi) 1, 2, 4–7, 9–13 og 16 Tjarnarbraut 4, (félagsheimili), 8 (slökkvistöð) og 10	Brekustigur 1–3 Langahlíð 1, 3–8, 10, 12, 18, 20, 21a, 22, 24, 27 og 29 Tjarnarbraut 1, 2 (verslun), 3, 5, 7, 9, 11 (leikskóli), 17 og 19	Langahlíð 31, 33, 36, 38 og 43

HELSTU HUGTÖK

■ **Rýmingarkort**
Kort þar sem rýmingarreitir eru afmarkaðir. Kortið sýnir jafnframt útlínur þekktra snjóflóða og upplýsingar um skriðlengd. Kortið í þessum bæklingi er einfölduð útgáfa af rýmingarkortinu sem hægt er að nálgast á: www.vedur.is/ofanflood/vidbunadur

■ **Rýmingarreitir**
Rýmingarkort skiptir bæjarfélagi upp í reiti. Reitaskiptingin nær til alls bæjarfélagsins, einnig þeirra svæða sem aldrei eru rýmd. Rýmingarreitir eru auðkenndir með númerum. Til þess að númer reita ruglist ekki saman við rýmingarstig, sem táknað er með rómversku tölunum I, II og III, er reitum úthlutað númerum frá og með 4.

■ **Rýmingaráætlun**
Rýmingaráætlun er framkvæmda-áætlun almannavarnanefndar og tiltekur hvernig staðið skuli að rýmingu í þéttbýli í viðkomandi sveitarfélagi. Í áætluninni er listi yfir hús á hverjum reit, og upplýsingar um íbúa, símanúmer o.fl. sem þörf er á þegar til rýmingar kemur. Listinn með kortinu í bæklingi þessum er einfölduð útgáfa af listanum.

■ **Rýmingargreinargerð**
Greinargerð fylgir hverju rýmingarkorti. Í greinargerðinni er fjallað um landfræðilegar aðstæður, snjóflóðasögu og aðdraganda snjóflóða á viðkomandi stað. Gerð er grein fyrir aðstæðum sem skapa snjóflóðahættu og leiða til rýmingar í sveitarfélaginu.

HVER ER MUNURINN Á RÝMINGARKORTI OG HÆTTUMATSKORTI?

■ **Rýmingarkort** afmarka reiti sem rýmdir verða við ákveðnar aðstæður.

■ **Hættumatskort** eru notuð við skipulagningu byggðar. Þau sýna, eins og nafnið ber með sér, mat á áhættu af völdum snjóflóða og annarra ofanflooða. Á hættumatskortum afmarkar hættumatslína snjóflóðahættusvæði frá svæðum fjær hlíðum þar sem hætta er talin viðunandi. Ofan hættumatslínu eru dregnar jafnáhættulínur sem afmarka hættusvæði A, B og C í vaxandi áhættu.

UPPLÝSINGAR UM FLÓÐ

▼ Upplýsingum um snjóflóð og skriður er skilað til Veðurstofu Íslands á þar til gerðum eyðublöðum sem nálgast má á vef Veðurstofunnar: www.vedur.is/ofanflood/skraning eða með því að hafa samband við Veðurstofuna í síma 522 6000. Snjóathugunarmenn í helstu snjóflóðabyggðarlögum taka einnig við upplýsingum um flóð. ▲